

บทที่ 5

รูปแบบ/แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเมธี (สุเทพ ศุสุธรรมโม) ในฐานะเจ้าคณะภาค 15 และ อัครธีวประวัติ คุญปการ

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและสังเคราะห์ความคิดเห็น แล้วนำเสนอ อัครธีวประวัติ คุญปการ และรูปแบบ/แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเมธี (สุเทพ ศุสุธรรมโม) ในฐานะเจ้าคณะภาค 15 ตลอดจน ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของ พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม) ในฐานะเจ้าคณะภาค 15 ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 รูปแบบ/แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของ พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม) ในฐานะเจ้าคณะภาค 15 และข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 2 อัครธีวประวัติของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม)

ตอนที่ 3 คุญปการที่เป็นผลมาจากการบริหารจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม)

ตอนที่ 1 รูปแบบ/แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม) ในฐานะเจ้าคณะภาค 15 และข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

ด้วยความรู้ความสามารถ ในการแสดงบทบาทของความเป็นพระสงฆ์ที่ดำรงมั่นในสังฆกรรม พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุธรรมโม) ได้มุ่งบำเพ็ญคุณประโยชน์ให้ประเทศชาติบ้านเมืองในด้านการศึกษาคือเป็นสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด โดยยึดอุดมคติที่ว่า ให้มีความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน และเสียสละ พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม) จึงได้รับความไว้วางใจจากคณะสงฆ์ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค 15 ซึ่งปกครองสงฆ์ในเขตจังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์¹ ท่านจัดว่าเป็นเพชรเม็ดงามรูปหนึ่งของคณะสงฆ์ไทย ในยุคปัจจุบัน ที่มีอุดมคติในการบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ประชาชนเป็นผู้นำด้านสติปัญญา ความรู้ เป็นผู้นำทางจิตและวิญญาณที่ได้แสดงบทบาทของตนในด้านปัจเจกบุคคลและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่

---

¹พระธรรมปริยัติเวที, *บันทึกช่วยจำ* (กาญจนบุรี: สำนักพิมพ์ธรรมเมธี สหภาพพัฒนาการพิมพ์, 2555), 33.

ของความเป็นพระสงฆ์ที่ดีในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา ด้วยการศึกษ การปฏิบัติธรรม² เช่นเดียวกับส่วนพระราชบัญญัติคณะสงฆ์(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 15 ตรี กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับคณะสงฆ์ในด้านการศึกษาคือ การศาสนศึกษา และการศึกษาสงเคราะห์³ คือ จะสังเกตเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของสงฆ์ในด้านการศึกษ เป็นอย่างยิ่ง⁴ พระสงฆ์ในฐานะที่ได้รับการคุ้มครองดีแล้วจากรัฐ ก็มีหน้าที่ตอบแทนรัฐ 2 ประการคือ⁵ 1)หน้าที่ในการแนะนำสั่งสอน (education) 2)หน้าที่ในการเป็นผู้ให้คำปรึกษา (advisor) ซึ่งในด้านนี้นับว่าสอดคล้องกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้ให้ข้อเสนอแนะในหลายทศนะเกี่ยวกับรูปแบบ/แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ผุสฺสธมฺโม) ในฐานะเจ้าคณะภาค 15 ว่า หากองค์กรทางการศึกษาใดก็ตามที่มีผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ องค์กรนั้น ๆ จะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพราะการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้บริหารต้องเรียนรู้และนำไปบูรณาการใช้ในองค์กรของตน เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่า พระธรรมปริยัติเมธี (สุเทพ ผุสฺสธมฺโม) เป็นพระสงฆ์ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีเหตุผล และท่านมีการครองตนในฐานะเจ้าคณะภาค 15 ที่ดี สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อพระภิกษุสงฆ์ และศาสนิกโดยทั่วไปในด้านการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ท่านมีความยุติธรรม มีจิตสาธารณะ และมีการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งในการบริหารงานของสงฆ์ให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้บริหารระดับเจ้าคณะภาคจะต้องมีความรู้ทางการบริหาร ประกอบด้วย จึงทำให้การส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ เช่น มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโดยยึดประชาธิปไตย มีการสร้างทีมงาน และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงาน เป็นต้น นอกจากนี้พระธรรมปริยัติเมธี (สุเทพ ผุสฺสธมฺโม) ท่านยังมีบุคลิกภาพที่น่าเคารพเลื่อมใส เป็นที่ศรัทธาของประชาชนโดยทั่วไป ซึ่ง พระธรรมปริยัติเมธี (สุเทพ ผุสฺสธมฺโม) ได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่สมบูรณ์แบบด้วยการตอบแทนรัฐ โดยการเป็นเจ้าคณะ

²พระศรีวิสุทธิโมลี (ประยูรช ญฺญตฺโต), ตามทางพุทฺธกิจ (กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2543), 32.

³พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ชมฺมจิตฺโต), การปกครองคณะสงฆ์ไทย, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม, 2549), 56.

⁴เสฐียรพงษ์ วรรณปก, ธรรมะสู่ชีวิต (กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, 2549), 87.

⁵พระสุธีวรญาณ, พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ร่วมผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551), 144.

ภาค 15 ที่แนะนำ สั่งสอน การเป็นผู้ให้คำปรึกษา และทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมสนับสนุน การศึกษา เป็นการประยุกต์ พุทธธรรมที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตนและคนส่วนรวม เพื่อสนอง งานตามพุทธบัญชาและมหาเถรบัญชา ทั้งบทบาทการบริหาร บทบาทศาสนศึกษา และ บทบาทการศึกษาสงเคราะห์ อย่างสมบูรณ์

พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุธรรมโม) ท่านได้แสดงบทบาทหน้าที่ ตอบแทนรัฐด้วยการแนะนำสั่งสอนการเป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้การส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของวัด และ สถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดนครปฐมและต่างจังหวัด โดยเฉพาะในเขตปกครองสงฆ์ ภาค 15 ด้วยศักยภาพที่มีของท่าน จึงได้ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา ทั้งทางโลกและทางธรรม ทำคนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรม ตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งท่านได้กล่าวไว้ว่า

“นับตั้งแต่เข้าร่วมผ้ากาสาวพัสตร์ อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ตั้งใจศึกษาหาความรู้อย่าง ไร้จุดหมาย เพราะตอนนั้นไม่เข้าใจเลยว่า เรียนไปทำไม เรียนแล้วได้อะไร เพียงแต่มีความรู้สึก ว่า บวชแล้วต้องเรียนและเรียนทุกอย่างที่มีโอกาสได้เรียน เพื่อชดเชยในชีวิตที่หยุดเรียนยาวนานถึง แปดปีเต็ม ในขณะที่ท่านบวชได้ทำหน้าที่หรือกิจวัตรของพระอย่างครบถ้วน ตื่นเช้าออกบิณฑบาต โปรดัญชาติโยม ตอนเช้าทำวัตร กลางวันเรียนหนังสือ ตกเย็นทำวัตรเย็น พอฟ้ามีดบรยากาศเงียบ สงัดก็ท่องตำราเรียน ท่องบทสวดมนต์ ทำแบบนี้เรื่อยมาจนในพรรษาที่ 2 ท่านได้ฝึกท่องปาฏิโมกข์ จนจำได้ขึ้นใจ เรียนหลักวิปัสสนากรรมฐาน เข้าปฏิบัติกรรมฐานขั้นต้น เรียนนักธรรมตรี โท และ เอกตามลำดับ และได้เรียนพระอภิธรรมจบ 9 ปริเฉทในสำนักอุปัชฌาย์ ที่วัดปราสาททอง ต่อมาได้ เป็นครูสอนพระอภิธรรมที่วัดปราสาททองเป็นเวลา 3 ปี และเป็นอาจารย์สอนหลักวิปัสสนา กรรมฐาน”⁶

ผลจากการศึกษาวิปัสสนาธุระ ทำให้พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม)มีกำลัง ศรัทธาซาบซึ้งในหลักการปฏิบัติ มีการเรียนรู้ที่ดีและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยสันติ แล้วท่านได้ นำมาถ่ายทอด โดยทำหน้าที่ พระอาจารย์สอนกัมมัฏฐาน และให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้าน การศึกษาอย่างจริงจัง ดังนี้

พ.ศ.2508-ปัจจุบัน ได้ให้การอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐานแก่ผู้สนใจในการปฏิบัติธรรม ด้วยความเมตตา ส่วนใหญ่จะเน้นสอนให้แก่ผู้ที่มารักษาศีล ฟังธรรม คือ อุบาสก อุบาสิกา ที่มา ทำบุญในวันธรรมสวนะ ได้ให้การสนับสนุนสำนักวิปัสสนากัมมัฏฐานของวัดปฐมเจดีย์ที่มีอยู่เดิม ให้ดำเนินการต่อไปและส่งเสริมให้ผู้เข้าฝึกปฏิบัติมากยิ่งขึ้น โดยมีพระอาจารย์สอนวิปัสสนากัมมัฏฐาน อยู่ประจำสำนักได้ให้การอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐาน แก่พระภิกษุสามเณรภายในวัดพระปฐมเจดีย์

⁶สัมภาษณ์พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม), เจ้าคณะภาค 15, 8 เมษายน 2557.

โดยเน้นพระภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่ทุกรูปให้เข้าร่วมฝึกปฏิบัติทุกวันตลอดเวลาที่ยังบวชอยู่ และได้รับอาหารจากสถานศึกษาต่าง ๆ ในเขตจังหวัดนครปฐม ให้ไปอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐานแก่เยาวชนคือ นักเรียน นักศึกษา ได้เป็นอาจารย์สอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวมหาสติปัฏฐานสูตรแก่ เจ้าอาวาสต่าง ๆ และพระภิกษุครูสอนพระปริยัติธรรมซึ่งเป็นตัวแทนจากวัดต่าง ๆ ในเขตจังหวัดนครปฐม และเขตปกครองสงฆ์ภาค 15⁷

ดร. อภิชาติ เสนะนันท์ กล่าวว่า

“งานส่งเสริมการจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ สุสุตธมฺโม) เป็นงานที่ท่านสนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาต่าง ๆ สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยท่านจะเน้นให้มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นใช้ในการเรียนการสอน ท่านจะจัดให้มีกองทุนเพื่อการศึกษา ที่จะเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนปกติ ด้อยโอกาส พิการ และมีความสามารถพิเศษ ทั้งภิกษุ สามเณร และฆราวาส”⁸

ท่านเองเกี่ยวกับนายชาญ กรองจันทร์ดี ที่กล่าวว่า

“ได้แวะไปหาท่านเจ้าคุณที่วัดหลายครั้งและได้ขอคิดมาใช้ในการบริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเขาชัย ทำให้สามารถพัฒนาการศึกษาได้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เช่นท่านเสนอแนะว่า ควรให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยการเรียนการสอน จัดหาทุนให้นักเรียนที่ขาดสอนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เป็นต้น ซึ่งหลังจากนำแนวคิดของท่านเจ้าคุณ ปฏิบัติแล้วได้รับความชื่นชมจากชุมชนเป็นอย่างดีและชุมชนให้การสนับสนุนศูนย์ดียิ่ง”⁹

สอดคล้องกับนักวิชาการศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า

“ท่านเจ้าคุณ ได้ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาทั้งของวัดและเอกชนตลอดจนวัดต่าง ๆ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้มีกิจกรรมด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยท่านใช้วันสำคัญทางศาสนาเป็นวันที่วัด บ้าน และสถานศึกษาร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งเป็น

⁷พระธรรมปริยัติเวที, *บันทึกช่วยจำ* (กาญจนบุรี: สำนักพิมพ์ธรรมเมธี สหภาพพัฒนาการพิมพ์, 2555), 22-26.

⁸สัมภาษณ์ อภิชาติ เสนะนันท์, ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม, 28 พฤษภาคม 2557.

⁹สัมภาษณ์ ชาญ กรองจันทร์ดี, ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี, 31 พฤษภาคม 2557.

กิจกรรมที่ ครอบคลุมถึงพระภิกษุสามเณร นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป นับว่าเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการส่งเสริมของท่านเจ้าคุณ...”¹⁰

นอกจากนี้ พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพมุตฺตมฺโม) โดยตรงแล้วท่านยังทำหน้าที่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาอีกด้วย ดังที่ ดร. ชวน ภารังกูล กล่าวว่า

“พระธรรมปริยัติเวที ได้จัดให้มีกิจกรรมด้านส่งเสริมการศึกษาอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมแก่พระภิกษุสามเณร นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป ในการอบรมพระภิกษุสามเณร ได้เน้นข้อปฏิบัติศีลาจารวัตรที่เป็นพุทธบัญญัติ และให้ตระหนักในหน้าที่หลัก คือ (1) การทำวัตรเช้า-เย็น เป็นกิจวัตรหลัก (2) การศึกษาเล่าเรียนเป็นกิจกรรมรอง (3) การช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของวัด เป็นกรรมเสริม (4) การออกบิณฑบาตโปรดญาติโยม และได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษาไว้อย่างชัดเจน”¹¹

แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ พระเทพมหาเจติยาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม ที่กล่าวว่า

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ มุตฺตมฺโม) ได้รับการธุดะระพระพุทธศาสนา เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี เป็นนักปราชญ์แห่งวงวิชาการ ดำรงตำแหน่งเจ้าสำนักเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมและแผนกบาลี โดยกำหนดให้วัดพระปฐมเจดีย์ เป็นศูนย์กลางการศึกษา จำนวนนักเรียนที่สอบบาลีสนามหลวงได้มีสถิติมากทุกปี ท่านเป็นพระเถระกอปรด้วยศีลาจารวัตรดีงามและมีปฏิปทาน่าเลื่อมใส สงเคราะห์อนุเคราะห์พุทธบริษัท ทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย กล่าวคือ ปฏิบัติหน้าที่อบรมศีลธรรมจริยธรรมแก่พ่อค้า ประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษาเป็นประจำมิได้ขาด ได้จัดหาทุนทรัพย์เพื่อบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ ปูชนียวัตถุภายในวัดพระปฐมเจดีย์ และบริจาคทรัพย์เป็นสาธารณสงเคราะห์ ทั้งในเขตจังหวัดนครปฐมและจังหวัดใกล้เคียง ตลอดจนจังหวัดในเขตปกครองของคณะสงฆ์ ภาค 15 เช่น ได้บริจาคทรัพย์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมสำคัญ เพื่อซื้ออุปกรณ์การศึกษา รวมทั้งให้ทุนการศึกษาแก่นิสิต นักศึกษา นักเรียน เป็นประจำ นับได้ว่าท่าน เป็นพระเถระ ที่ได้บำเพ็ญหิตานุประโยชน์แก่สถานศึกษาต่าง ๆ มากมาย เป็นอเนกอนันต์ ควรแก่การยกย่องเชิดชูเกียรติคุณ”¹²

ในเรื่องดังกล่าวนี้ นายฉัฐวิชัย จินาพงศ์ กล่าวว่า

¹⁰ สัมภาษณ์ สานิตย์ เขยชุ่ม, นักวิชาการศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 3 พฤษภาคม 2557.

¹¹ สัมภาษณ์ ชวน ภารังกูล, อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 30 พฤษภาคม 2557.

¹² สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์, เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, 11 พฤษภาคม 2557.

“พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ท่านเป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นนักบริหาร การศึกษาที่น่ายกย่องและนำไปเป็นแบบอย่างที่ดีได้ เพราะท่านเป็นนักวางแผนพัฒนางาน และวางแผนการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในฐานะเจ้าคณะภาค 15 ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ทำงานแบบประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานทุกฝ่าย กล้าตัดสินใจและเปลี่ยนแปลงเพื่อการบริหาร ท่านจะทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสหાયธรรม ครู นักเรียน และชุมชนรอบ ส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานของท่านด้วย”¹³

เช่นเดียวกับนายวิโรจน์ อุ่นทรัพย์ กล่าวว่า

“ท่านเจ้าคุณได้สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาโดยจัดให้มีกิจกรรมด้านส่งเสริมการศึกษา อย่างกว้างขวาง ครอบคลุมแก่พระภิกษุ สามเณร นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป ในการอบรมพระภิกษุ สามเณร ได้เน้นข้อปฏิบัติศีลาจารวัตรที่เป็นพุทธบัญญัติ และให้ตระหนัก ในหน้าที่หลัก คือ (1) การทำวัตรเช้า-เย็น เป็นกิจวัตรหลัก (2) การศึกษาเล่าเรียนเป็นกิจกรรม รองลงมา (3) การช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของวัด และ โรงเรียน เป็นกิจกรรมเสริม ทั้งนี้ได้กำหนด ไว้เป็นนโยบายด้านการศึกษาไว้อย่างชัดเจน”¹⁴

ดร. พิชญภา ยืนยาว กล่าวเพิ่มเติมว่า

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม) เป็นเถระที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ใคร่ใน การศึกษา ได้นำวิชาความรู้มาใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เป็น การ นำความรู้ของตนมาใช้และถ่ายทอดให้ผู้อื่น นับว่าเป็นการเพิ่มคุณค่าแห่งความรู้ นั้นด้วย และ นำมาใช้ประโยชน์อยู่ตลอดเวลา”¹⁵

นอกจากการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นงานในบทบาทหน้าที่ของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพศุสุสธมฺโม) โดยตรงแล้วท่านยังทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาอีกด้วย ซึ่ง พระมหาปราโมทย์ ปโมทิตโต (ป.ธ. 9) กล่าวว่า

¹³ สัมภาษณ์ ฤกษ์วิเศษ จินาพงศ์, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบุรี, 11 พฤษภาคม 2557.

¹⁴ สัมภาษณ์วิโรจน์ อุ่นทรัพย์, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม, 11 พฤษภาคม 2557.

¹⁵ สัมภาษณ์ พิชญภา ยืนยาว, ผู้อำนวยการสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม, 11 พฤษภาคม 2557.

“พระธรรมปริยัติเวทีได้จัดให้มีกิจกรรมด้านส่งเสริมการศึกษาอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมแก่พระภิกษุสามเณร นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป ในการอบรมพระภิกษุสามเณร ได้เน้นข้อปฏิบัติศีลาจารวัตรที่เป็นพุทธบัญญัติ และให้ตระหนักในหน้าที่หลัก คือ (1) การทำวัตรเช้า-เย็น เป็นกิจวัตรหลัก (2) การศึกษาเล่าเรียนเป็นกิจกรรมรอง (3) การช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของวัด เป็นการเสริม (4) การออกบิณฑบาตโปรดญาติโยม และได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษาไว้อย่างชัดเจน”¹⁶

นับตั้งแต่ที่ได้รู้จักและเคยได้รับการสนับสนุนจากท่านเจ้าคุณอยู่เสมอ ตั้งแต่ท่านได้เป็นเจ้าคณะภาค 15 ท่านทำหน้าที่ของความเป็นเจ้าคณะภาคได้อย่างดียิ่งทั้งในด้านพระศาสนาและด้านการศึกษาโดยเฉพาะการสนับสนุนส่งเสริมในด้านการศึกษาของทั้งสถานศึกษา และวัดต่าง ๆ ในเขตปกครองสงฆ์ภาค 15

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสุธรรมโม)เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรวิหาร และเจ้าคณะภาค 15 เป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมอันประเสริฐ มีจริยวัตรงดงาม มีผลงานซึ่งเกิดจากความมุ่งมั่นบำเพ็ญกรณียกิจ เป็นมหาคุณานุประโยชน์แก่พระบวรพุทธศาสนา สังคม และประเทศชาติอย่างหาที่สุดมิได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการศึกษา อาจกล่าวได้ว่า พระเดชพระคุณท่านเป็นพระเถระที่มีผลงานดีเด่น มีลักษณะการทำงานที่มุ่งให้ประชาชนและพระภิกษุ มีส่วนในการสนับสนุน ส่งเสริมงานด้านการศึกษาทุกประเภท ทำให้การศาสนศึกษาเกิดความเจริญอย่างมั่นคงถาวร”¹⁷

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสุธรรมโม)ได้สร้างความยอมรับจากวงการสงฆ์และประชาชนทุกระดับ เพราะท่าน มิใช่เพียงแต่ให้นโยบายแล้วให้คณะสงฆ์ในสังกัดไปดำเนินการกันเอง เห็นได้จาก พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสุธรรมโม)มีการถ่ายทอดนโยบายที่ชัดเจนแก่ เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด ในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนด้านการจัดการศึกษา และในการประชุมพระสังฆาธิการของภาค 15 ทุกครั้ง ท่านจะเข้าร่วมประชุมโดยตลอด คอยรับฟังการนำเสนอแนวทางการปฏิบัติการของพระสังฆาธิการ มีการซักถาม แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นการกระตุ้น ให้ทุกคนต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา นอกจากนี้ท่าน

¹⁶ สัมภาษณ์พระมหาปราโมทย์ ปโมทิตโต (ป.ธ. 9), รองเจ้าคณะจังหวัดราชบุรี, 18 พฤษภาคม 2557.

¹⁷ สัมภาษณ์อภิชาติ เสนะนันท์, ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลอำเภอบางคนทีจังหวัดสมุทรสงคราม, 28 พฤษภาคม 2557.

ได้กระจายงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีเป็น สัดส่วนที่ชัดเจนให้กับจังหวัดต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา โดยเน้นประโยชน์ที่จะเกิดต่อคณะสงฆ์ และประชาชน เป็นสำคัญ”¹⁸

“พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ สุสุธรรมโม) ท่านเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะเยาวชนที่กำลังเจริญเติบโตท่านจึงก่อตั้งทุนการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาซึ่งปัจจุบันมีเงินในกองทุนประมาณ 8 ล้านบาท และได้แจกทุนการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา ศึกษาศามเณร ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา โดยเฉพาะใน 10 ปีหลังสุด ได้ดำเนินการแจกทุนไปแล้วเป็นเงินประมาณ 35 ล้านบาท¹⁹ นอกจากนี้พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสุธรรมโม) ยังได้จัดสร้างอาคารเรียน มอบให้ทางราชการ โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน 30 หมู่บ้าน ซึ่งอาคารเรียนเหล่านั้น ได้แก่ อาคารศรีสุธรรม อาคารพระธรรมสิริชัย อาคารเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร ห้องประชุมโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ สนับสนุนปรับปรุง ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ให้โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย บริจาคทุนให้ศูนย์เด็กเล็กเทศบาลบางเลน บริจาคทรัพย์ให้โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัยปรับปรุงห้องสมุด บริจาคทรัพย์ปรับปรุงอาคาร เอนกประสงค์โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา บริจาคทรัพย์ปรับปรุง ห้องปฏิบัติธรรมวัดบางสะแก จังหวัดสมุทรสงคราม รวมทุนทรัพย์ทั้งสิ้นประมาณ 25 ล้านบาท”²⁰

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสุธรรมโม) ท่านส่งเสริม สนับสนุนให้วัดต่างๆ ในเขตการปกครองของสงฆ์ภาค 15 ได้พัฒนาวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ มีนโยบายที่ชัดเจนให้เจ้าคณะจังหวัด และเจ้าอาวาส ใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดทั้งที่เป็นสถานที่และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล ในการจัดการศึกษา รวมทั้งท่านได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านการศึกษาโดยประสานกับศาสนิกชน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งของภิกษุ สามเณร และฆราวาส ท่านจะประชุมให้ความรู้ กับเจ้าคณะจังหวัด และพระสังฆาธิการในระดับรองลงมา โดยมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ในด้านการจัดการศึกษา และให้แต่ละจังหวัดร่วมกับวัดในจังหวัดนั้น ๆ จัดทำเป็นโครงการพัฒนาและส่งเสริมในการใช้วัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้ท่านสนับสนุนรวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของวัด โดยยึดแนวทางการใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

¹⁸ สัมภาษณ์ ประพจน์ อยู่ทิม, ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรสงคราม, 20 พฤษภาคม 2557.

¹⁹ พระธรรมปริยัติเวที, *บันทึกช่วยจำ* (กาญจนบุรี: สำนักพิมพ์ธรรมเมธี สหทัยพัฒนาการพิมพ์, 2555), 30.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, 30-31.

พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม)สนับสนุนและส่งเสริมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในวัด เช่น ปรับปรุงบริเวณวัดให้ร่มรื่น จัดให้มีอาคารแสดงเรื่องต่าง ๆ ของวัด

นอกจากนี้ท่านยังช่วยหา คอมพิวเตอร์ให้ครูผู้สอนของโรงเรียนของวัดต่าง ๆ ใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจน การนำคติเตือนใจ คำขวัญ ต่าง ๆ คิดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของวัด”²¹

“พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดการศึกษาของวัดต่าง ๆ ในภาค 15 ของสงฆ์ อย่างเต็มที่ ทางงบประมาณจากภายนอกมาเข้าช่วยดำเนินการด้วย เป็นต้น”²²

“พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) นอกจากท่านจะสนับสนุนส่งเสริมให้วัดจัดการศึกษาแล้ว ท่านยังส่งเสริมให้ชุมชนรอบ ๆ วัดมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการด้วย โดยท่านให้วัดต่าง ๆ ให้บริการแก่ชุมชนทั้งด้านความรู้ โดยใช้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้แล้ว วัดยังให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคคล โดยให้พระภิกษุสงฆ์ไปเป็นครูสอนหนังสือ และวัดต่าง ๆ สนับสนุนงบประมาณ และร่วมมือกับสถานศึกษาที่อยู่รอบ ๆ วัด ร่วมมือกัน ให้การศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ ให้วัดเป็นสถานที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน วัดจัดห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตไว้บริการชุมชน เป็นต้น”²³

พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ท่านได้วางแนวทางสำหรับให้วัดในเขตปกครองสงฆ์ภาค 15 ให้บริการการจัดการศึกษา แก่ชุมชน ทั้งด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว ท่านได้กำหนดเป็นนโยบายโดยให้วัด จัดการศึกษาร่วมกันระหว่าง วัด โรงเรียน ชุมชน ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน รวมทั้งสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ดังที่ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาท่านหนึ่ง กล่าวว่า

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ท่านได้กำหนดเป็นนโยบายให้วัดต่าง ๆ ในเขตปกครองสงฆ์ภาค 15 ให้บริการด้านการจัดการศึกษา แก่ประชาชนโดยทั่วไป ตลอดจนบริการให้สถานที่ของวัดเป็นสถานที่ในการฝึกอบรม แก่ชุมชน ตลอดจนให้พระภิกษุบางรูป ไปเป็น

²¹ สัมภาษณ์ สนธยา เสนเอี่ยม, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 27 พฤษภาคม 2557.

²² สัมภาษณ์ ณัฐกร จิรภัคพงษ์, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสมุทรสงคราม, 20 พฤษภาคม 2557.

²³ สัมภาษณ์ สุทธิรักษ์ หนูฉิ่ง, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี, 20 เมษายน 2557.

วิทยากรให้ความรู้แก่ประชาชนเสมอๆ ทั้งที่ไปสอนที่โรงเรียนต่าง ๆ และให้ประชาชนมาเข้าวัดใช้สถานที่ของวัด แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน”²⁴

เจ้าคณะจังหวัดรูปหนึ่งในเขตปกครองสงฆ์ภาค 15 กล่าวว่า

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุธรรมโม) กำหนดให้วัดต่าง ๆ ให้บริการแก่ชุมชน โดยใช้สถานที่ของวัด ให้ความรู้ตามความสนใจของชุมชน ไม่ว่าจะ เป็น ด้านอาชีพ ด้านสาธารณสุข ก็เรียนเชิญอนามัยตำบลมาให้ความรู้ ทางด้านกฎหมายก็เชิญทนายความมาให้ความรู้ ชุมชน พอใจมาก”²⁵

การดำเนินการในด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการของ พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุธรรมโม) ทำให้ชุมชนและวัดต่าง ๆ มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ชุมชนจึงสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด โดยเฉพาะด้านการศาสนศึกษาอย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้นด้วยความเต็มใจและความภาคภูมิใจ ซึ่งพระรัตนเวที (ชำนานู) กล่าวว่า

“การที่วัดต่าง ๆ ส่งเสริม สนับสนุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการด้วยวิธีการมีส่วนร่วม จากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนนั้นนอกจากชุมชนจะเข้มแข็งแล้ว วัดต่าง ๆ ก็ได้รับผลกระทบที่ดีด้วย นั่นคือชุมชนหันมาให้การสนับสนุนในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มากขึ้น”²⁶

ผลการดำเนินงานของวัดในเขตปกครองสงฆ์ภาค 15 ที่มีพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม) เป็นเจ้าคณะภาค ดังกล่าว ทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ให้วัดต่าง ๆ ให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชน โดยทั่วไป ประชาชนและศาสนิกชนจึงศรัทธาในตัวท่าน และให้ความร่วมมือตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการพัฒนาส่งเสริมการจัดการศึกษาของวัดต่าง ๆ อย่างเต็มศักยภาพ

พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม) ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างวัดต่าง ๆ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่นโดยกำหนดให้เป็นโครงการหนึ่งของวัดต่าง ๆ ทั้งนี้ท่านให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของวัดต่าง ๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ท่านได้กำหนดให้วัดต่าง ๆ ร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มร่วมกันใน

²⁴ สัมภาษณ์ ธีรภัคพงษ์, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสมุทรสงคราม, 20 พฤษภาคม 2557.

²⁵ สัมภาษณ์ พระสมุทรธรรมคณี, เจ้าคณะจังหวัดสมุทรสงคราม, 6 พฤษภาคม 2557.

²⁶ สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (ชำนานู) วัดกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2 พฤษภาคม 2557.

ระดับตำบลเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกันในการจัดการศึกษาของวัดต่าง ๆ ในเรื่องนี้เจ้าคณะจังหวัดรูปหนึ่งกล่าวสนับสนุนว่า

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุภสุธมฺโม)ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมด้านการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างวัดและสถานศึกษาของรัฐ ตลอดจนประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานประกอบการขอสนับสนุนด้านทรัพยากร วัสดุ ให้กับวัดต่าง ๆ นอกจากนี้ท่านยังมีนโยบายให้วัดต่าง ๆ ที่จัดการศึกษามีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันในวัดที่อยู่ในตำบลเดียวกันมีการหมุนเวียนครูพระที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ไปสอนยังวัดต่าง ๆ ด้วย”²⁷

รองเจ้าคณะจังหวัดรูปหนึ่ง กล่าวว่า

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุภสุธมฺโม) ได้ประชุมและชี้แจงให้วัดต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาทุกประเภท ช่วยกันประสานกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาของวัด ก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาของวัดอย่างเต็มที่”²⁸

“ท่านเจ้าคุณจะประสานงานกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือและ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาของวัดต่าง ๆ ในภาคปกครองสงฆ์ ภาค 15 ท่านจะส่งเสริมให้วัดต่าง ๆ นั้นมีการกำหนดวิธีการและแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด การสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นต้น”²⁹

“ท่านจะร่วมวางแผนและกำหนดแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาของวัดต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ การจัดการศึกษาของวัดมีประสิทธิภาพมากขึ้น ท่านจะประสานงานกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งนอกระบบในระบบ หรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้วัดต่าง ๆ ได้จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง และที่สำคัญท่านท่านจะติดตาม ประเมินผล การจัดการของวัดต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาของวัดให้ทั่วถึง มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ”³⁰

พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุภสุธมฺโม) ท่านให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งของวัด และองค์กรอื่น ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษา ด้วยการประชุม

²⁷ สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิวิมล, เจ้าคณะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2 พฤษภาคม 2557.

²⁸ สัมภาษณ์ พระครูอนุคุณวชิรกิจ,รองเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี, 23 พฤษภาคม 2557.

²⁹ สัมภาษณ์ สุทธิรักษ์ หนูผึ้ง, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี, 20 เมษายน 2557 .

³⁰ สัมภาษณ์ พระสมุทรธรรมคณี, เจ้าคณะจังหวัดสมุทรสงคราม, 6 พฤษภาคม 2557.

พระเถระชั้นผู้ใหญ่ แล้วกำหนดเป็นโครงการของวัด พร้อมกับกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แต่ละฝ่าย ดำเนินการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อทุกภาคส่วน ด้วยการจัดประชุม และเผยแพร่เสียงตามสายของวัด นอกจากนี้ท่านยังขอความร่วมมือกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการหรือสถาบันสังคมอื่น ในการช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาของวัด ดังที่ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า

“พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุธรรมโม) ท่านจะมอบให้วัดขอความร่วมมือกับสถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ในการนำความรู้ มาเผยแพร่ให้กับพระภิกษุสามเณรที่เรียนหนังสืออยู่ตามวัดต่าง ๆ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือด้วยดี จากหน่วยงานต่าง ๆ ใหม่ ๆ ก็มีอุปสรรคบ้างเนื่องจากวัดมีพระภิกษุที่มีความสามารถด้านนี้น้อย การทำความเข้าใจไม่ทั่วถึงสำหรับการประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ เมื่อมีการประชาสัมพันธ์อย่าง ต่อเนื่องตลอดจนดำเนินการอย่างจริงจังของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายผลสำเร็จ จึงเกิดขึ้น”³¹

“ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน วิทยาลัยการอาชีพสมุทรสงคราม มาใช้สถานที่ของวัดจัดการศึกษา ให้ความรู้แก่ชุมชน โดยพระสงฆ์บางรูปก็ร่วมเป็นวิทยากรด้วย พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุธรรมโม) ท่านสนับสนุน ทุกอย่างและอำนวยความสะดวกให้พระภิกษุไปเป็นวิทยากรได้”³²

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อฐานรากของการศึกษา โดยคณะสงฆ์ที่เป็นผลมาจากความไม่สมดุลในด้านต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาของการจัดการศึกษาโดยวัดที่สะสมมานาน ประกอบกับวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในชนบทห่างไกลทึบตันการยังคงประสบปัญหาในด้านการขาดโอกาสในการศึกษา ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ขาดข้อมูลข่าวสารและความรู้ของภิกษุสงฆ์ และฆราวาส ที่ศึกษาในวัดต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่นำไปสู่ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งในเรื่องเหล่านี้ พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุธรรมโม) ท่านได้ แก้ไขโดยการส่งเสริมและสนับสนุน ให้วัดต่าง ๆ ในภาคปกครองสงฆ์ ภาค 15สามารถดำเนินการพัฒนาและจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

³¹ สัมภาษณ์ ชวน ภาวังกุล, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 30 พฤษภาคม 2557.

³² สัมภาษณ์ อภิชาติ เสนะนันท์, ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบางคณทิ, 28 พฤษภาคม

“พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เข้ามาร่วมกันสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาของวัด ทำให้วัดต่าง ๆ ในเขตการปกครองของสงฆ์ภาค 15 จัดการศึกษามีคุณภาพมากขึ้น”³³

สรุปแนวทางจากการให้ข้อเสนอแนะ ของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ในฐานะเจ้าคณะภาค 15 ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ควรศึกษาหาความรู้จากแหล่ง อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกเพื่อยืนยันความหนักแน่นของข้อมูล เช่น ศึกษา บ้านเกิดของท่าน สหายทางธรรมของท่าน เป็นต้น

2. การจะเป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากต้องมีคุณลักษณะส่วนตัวที่ดีแล้ว ยังต้องมีคุณลักษณะหรือเทคนิควิธีการในการบริหารอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหาร การบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริหารโดยการมีส่วนร่วม เป็นต้น

3. ผู้บริหารการศึกษาต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้วยการเข้าร่วมอบรมสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาดูงาน หรือการพัฒนาตนเอง เป็นต้น

นอกจากนี้จากการศึกษาบันทึกช่วยจำของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) งานด้านส่งเสริมสนับสนุนศึกษา ในฐานะเจ้าคณะภาค พบว่า

พ.ศ. 2511 เป็นกรรมการตรวจสอบธรรมสนามหลวงจังหวัดนครปฐม

พ.ศ. 2512 เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมประจำสำนักเรียนวัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2513 เป็นพระอนุจรรนำตรวจสอบธรรมศึกษาสนามหลวง เปิดสอบที่โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2514 เป็นพระอนุจรรนำประโยคบาลีสนามหลวง ไปเปิดสอบที่สนามสอบ จังหวัดสุพรรณบุรี

พ.ศ. 2516 เป็นกรรมการคุมห้องสอบธรรมสนามหลวง วัดลาดปลาเค้า จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. 2517 เป็นครูสอนบาลีประจำโรงเรียนสหศึกษาบาลี วัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2518 เป็นกรรมการโรงเรียนสหศึกษาบาลี วัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2519- ปัจจุบัน เป็นวิทยากรอบรมบาลีก่อนสอบสนามหลวง ณ วัดไร่จิง สามพราน จังหวัดนครปฐม

³³สัมภาษณ์ สันธยา เสนอเอี่ยม, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 27 พฤษภาคม 2557.

พ.ศ. 2520 เป็นเลขานุการโรงเรียนสหศึกษาบาลี วัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2520 เป็นผู้ช่วยสำนักเรียนวัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2511-2514 เป็นผู้นำประโยคบาลีสนามหลวง ไปเปิดสอบตามสนามสอบ ประจำ
จังหวัด เขตภาค 14

พ.ศ. 2522 เป็นกรรมการคุมห้องสอบธรรมสนามหลวง วัดปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2522-2527 เป็นกรรมการตรวจข้อสอบธรรมสนามหลวง

พ.ศ. 2525- ปัจจุบัน เป็นกรรมการตรวจข้อสอบบาลีสนามหลวง

พ.ศ. 2535 เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าสำนักเรียนวัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2536 เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2535- ปัจจุบัน เป็นประธานพระปริยัตินิเทศก์ ภาคกลาง เป็นกรรมการบริหาร
โรงเรียนสหศึกษาบาลีวัดพระปฐมเจดีย์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ประจำจังหวัดนครปฐม
แห่งที่ 1

พ.ศ. 2520-2535 เป็นผู้ช่วยเจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2535 - ปัจจุบัน เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2537 เป็นผู้ก่อตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดพระปฐมเจดีย์ และต่อมา
ได้แจ้งให้กรมการศาสนาทราบ ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้เมื่อปี 2540

พ.ศ. 2540 เป็นผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดพระปฐมเจดีย์

พ.ศ. 2541 เป็นผู้ดำเนินการอบรมบาลีก่อนสอบสนามหลวง แก่คณะนักเรียนบาลี ชั้น
ป.ธ. 6 – ป.ธ. 7 ณ วัดพระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็น โครงการของ โรงเรียนสหศึกษาบาลี สำนักเรียน
คณะจังหวัดนครปฐม

พ.ศ.2541 ได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้เป็นประธาน
สภาวิทยาเขตบาลีศึกษาพุทธ โฆส อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

พ.ศ.2542 เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นประธานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์³⁴

นอกจากนี้พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสุธรรม โม) ยังได้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา
ในด้านต่าง ๆ จากที่เคยดำเนินการอยู่เดิม คือ งานเผยแผ่ด้านการศึกษา พ.ศ. 2518 – ปัจจุบัน

1. เป็นพระธรรมทูต

2. เป็นผู้บรรยายธรรมตามสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ

3. แสดงธรรม ปาฐกถาธรรม ทางสถานีวิทยุ และสถานีโทรทัศน์

³⁴พระธรรมปริยัติเวที, **บันทึกช่วยจำ** (กาญจนบุรี: สหทัยพัฒนาการพิมพ์, 2555), 21-22.

4. เรียบเรียงตำนานพระธรรมเทศนา ธรรมบรรยาย ปาฐกถาธรรมบทความและเขียนบันทึกเรื่องราว ประวัติต่าง ๆ เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ จำนวนมากกว่า 80 เรื่อง

5. เป็นวิทยากรถวายความรู้แก่พระสังฆาธิการ ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 14 ภาค 15 กรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด

6. จัดตั้ง โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดเปิดดำเนินการครั้งแรก เมื่อ ปี พ.ศ. 2536 ได้รับการจดทะเบียนไว้ในความอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา เมื่อปี พ.ศ. 2540 ตามทะเบียนเลขที่ 1236 ชื่อ ศพอ. วัดพระปฐมเจดีย์ และยังเปิดดำเนินการอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ ได้รับการยกย่องจากกรมการศาสนา เมื่อปี พ.ศ. 2544 ให้เป็น “ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ดีเด่น ประจำปี พุทธศักราช 2543”

7. ส่งเสริมสำนักวิปัสสนากรรมฐาน ให้เป็นที่ปฏิบัติธรรมแก่ผู้ที่สนใจทั่วไป และได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น “สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ลงวันที่ 29 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2544 โดยอนุมัติของมหาเถรสมาคม ในการประชุมครั้งที่ 16/๒๕44 เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2544

8. ได้จัดส่งพระภิกษุจากวัดพระปฐมเจดีย์ จำนวน 5 รูป ไปเข้ารับการฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐาน ที่ประเทศพม่า เพื่อประกอบเป็นแนวทางสนใจในการปฏิบัติธรรมทั้งหลายงานสาธารณูปการ (ก่อสร้าง ปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ และพัฒนาวัด)

พ.ศ.2535-2543 ได้ดำเนินการบูรณะปฏิสังขรณ์ ก่อสร้างถาวรวัตถุ และพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ในบริเวณวัดพระปฐมเจดีย์ สิ้นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นเงิน 120,313,663 บาท (หนึ่งร้อยยี่สิบสามแสนแปดหมื่นหนึ่งหมื่นสองพัน หกร้อยหกสิบสามบาทถ้วน)

พ.ศ.2544 ได้ดำเนินการบูรณะปฏิสังขรณ์ ก่อสร้างถาวรวัตถุ และพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ในบริเวณวัดพระปฐมเจดีย์ สิ้นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น เป็นเงิน 15,427,979 บาท (สิบห้าล้านสี่แสนสองหมื่นเจ็ดพันเก้าร้อยเจ็ดสิบเก้าบาท)

พ.ศ.2545 ได้ดำเนินการบูรณะปฏิสังขรณ์ ก่อสร้างถาวรวัตถุ และพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ในบริเวณวัดพระปฐมเจดีย์ สิ้นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น เป็นเงิน 26,381,977 บาท (ยี่สิบหกล้านสามแสนแปดหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยเจ็ดสิบเจ็ดบาท)

พ.ศ.2546 ได้ดำเนินการบูรณะปฏิสังขรณ์ ก่อสร้างถาวรวัตถุ และพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ในบริเวณวัดพระปฐมเจดีย์ สิ้นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นเงิน 23,798,147 บาท (ยี่สิบสามล้านเจ็ดแสนเก้าหมื่นแปดพันหนึ่งร้อยสี่สิบเจ็ดบาท)

พ.ศ.2547 ได้ดำเนินการบูรณะปฏิสังขรณ์ ก่อสร้าง ถาวรวัตถุ และพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ในบริเวณวัดพระปฐมเจดีย์ สิ้นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นเงิน 27,842,622 บาท (ยี่สิบเจ็ดล้านแปดแสน

ลี้หมื่นสองพันหกร้อยยี่สิบสองบาท) งานศึกษาสงเคราะห์ พ.ศ. 2537 – 2544 บริจาค 2,499 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 5,668,600 บาท

พ.ศ. 2542 เป็นผู้ก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ ณ วัดพระปฐมเจดีย์ และเป็นประธานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยอยู่ในความอุปถัมภ์ของวัดพระปฐมเจดีย์ และยังคงดำเนินการอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ มีนักเรียนประมาณปีละ 200 คน

พ.ศ.2545 ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมตามคำสั่งมหาเถรสมาคมที่ 6/2545 (6 กรกฎาคม 2545) ให้มีหน้าที่ช่วยงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง แล้วนำเสนอมหาเถรสมาคมต่อไป และบริจาค 500 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 1,494,770 บาท

พ.ศ.2547 บริจาค 723 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 1,993,255 บาท งานสาธารณสงเคราะห์ พ.ศ. 2537 - ปัจจุบัน ได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อสงเคราะห์พระภิกษุ สามเณรอาพาธในเขตจังหวัดนครปฐม ที่มาขอความอนุเคราะห์ และเริ่มให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ ตั้งแต่ปี 2537 – ปัจจุบัน ได้สงเคราะห์ไปรวม 11 ปี จำนวน 328 ราย เป็นเงิน 2,666,088 บาท

พ.ศ. 2537 - ปัจจุบัน ได้จัดตั้งหน่วยบรรเทาสาธารณสงเคราะห์ของวัดพระปฐมเจดีย์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย อุทกภัย และภัยต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 11 ปี เป็นเงิน 6,690,916 บาท

พ.ศ.2545 ได้รับแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุ ตามคำสั่งมหาเถรสมาคมที่ 9/2545 (11 พฤศจิกายน 2545) ให้มีหน้าที่จัดหาเงินเข้ากองทุน “ทุนวัดช่วยวัด” และพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลเสนอ เจ้าคณะใหญ่ เพื่อนำเสนอมหาเถรสมาคม

พ.ศ.2546 ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการฝ่ายการ สาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมตามคำสั่งมหาเถรสมาคมที่ 2/2546 (12 กรกฎาคม 2546) ให้มีหน้าที่ช่วยงานการสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง แล้วนำเสนอมหาเถรสมาคมต่อไป³⁵

บริจาคช่วยเหลือการกุศลสงเคราะห์และการสาธารณสงเคราะห์ต่าง ๆ ดังนี้

พ.ศ. 2536 – 2542 บริจาคเป็นเงิน 96,428,132 บาท

พ.ศ. 2543 - 2547 บริจาคเป็นเงิน 92,137,660 บาท

พ.ศ. 2548- ปัจจุบัน บริจาคเป็นเงิน 109,209,825 บาท³⁶ การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

³⁵ พระธรรมปริยัติเวที, *บันทึกช่วยจำ*, 23-24.

³⁶ *เรื่องเดียวกัน*, 25.

พ.ศ.2535 - 2543 ได้บริจาคทรัพย์เป็นทุนการศึกษาสงเคราะห์ให้การช่วยเหลือการกุศล และสาธารณประโยชน์ต่างๆ แก่นักเรียน นักศึกษาแก่ส่วนวัดวาอาราม ส่วนราชการ โรงเรียน สถานศึกษา องค์กรกุศลและผู้ทีประสบทุกข์ภัย เป็นเงินรวม 6,428,132 บาท (เก้าสิบล้านสี่แสนสองหมื่นแปดพัน หนึ่งร้อยสามสิบสองบาท)

พ.ศ.2544 -2547ได้ให้การช่วยเหลือการกุศลและสาธารณประโยชน์ต่างๆ แก่ส่วน วัดวาอาราม ส่วนราชการ โรงเรียน สถานศึกษา องค์กรกุศล และผู้ทีประสบทุกข์ภัย เป็นเงิน 89,910,479 บาท (แปดสิบล้านเก้าแสน หนึ่งหมื่นสี่ร้อยเจ็ดสิบเก้าบาท)³⁷

พ.ศ.2548- ปัจจุบัน ได้ให้การช่วยเหลือการกุศลและสาธารณ-ประโยชน์ต่างๆ แก่ส่วน วัดวาอาราม ส่วนราชการ โรงเรียน สถานศึกษา องค์กรกุศล และ ผู้ทีประสบทุกข์ภัย เป็นเงิน 102,267,105 บาท (หนึ่งร้อยสองล้านสองแสนหกหมื่นเจ็ดพันหนึ่งร้อยห้าบาท) การมอบทุนการศึกษา สงเคราะห์

พ.ศ.2537 – 2547 มอบทุนการศึกษาสงเคราะห์ แก่นักเรียน นักศึกษา จำนวน 4,149 ทุน เป็นเงิน 11,452,900 บาท (สิบเอ็ดล้านสี่แสน ห้าหมื่นสองพันเก้าร้อยบาท)³⁸

กิจกรรมพิเศษ

1. จัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัย ถวายเป็นพระราชกุศลทุกวัน
2. จัดพิธีอุปสมบทนาคหมู่ถวายเป็นพระราชกุศล ในเทศกาลก่อนเข้าพรรษา เป็นประจำทุก ๆ ปีละประมาณ 70 – 80 รูป
3. จัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์เฉลิมพระเกียรติ และเวียนเทียนประทักษิณองค์พระปฐมเจดีย์ เป็นกรณีพิเศษ เพื่อถวายพระพรชัยมงคล ถวายเป็นพระราชกุศล โดยเป็น โครงการร่วมกันกับ คณะสงฆ์จังหวัดนครปฐม ในวันแรม 7 ค่ำ เป็นประจำทุกปี
4. จัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์เฉลิมพระเกียรติ และเวียนเทียนประทักษิณองค์ พระปฐมเจดีย์ เป็นกรณีพิเศษ เพื่อถวายพระพรชัยมงคล ถวายเป็นพระราชกุศล โดยเป็น โครงการร่วมกันกับ คณะสงฆ์ภาค 15 ในวันแรม 14 ค่ำ เป็นประจำทุกปี
5. จัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัย เป็นกรณีพิเศษ และร่วมกับทางราชการ จังหวัดนครปฐม จัดพิธีราชสดุดีถวายพระพรชัยมงคล โดยเชิญชวนบรรดาข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ร่วมประกอบพิธีและทำบุญใส่บาตรถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม เป็นประจำทุกปี

³⁷เรื่องเดียวกัน, 26.

³⁸เรื่องเดียวกัน, 27.

6. จัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัย ร่วมกับทางราชการจังหวัดนครปฐม จัดพิธีราชสดุดีถวายพระพรชัยมงคล โดยเชิญชวนบรรดาข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ร่วมประกอบพิธี และทำบุญใส่บาตรถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม เป็นประจำทุกปี

7. เป็นคณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ จังหวัดนครปฐม ในการจัดงานเฉลิมฉลองพระชนมายุครบ 84 พรรษา ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในระดับจังหวัด

8. เป็นประธานกรรมการมูลนิธิธรรมฐานวัดพระปฐมเจดีย์ เป็นกรรมการอำนวยการฝ่ายวัด ในพิธีมอบพัดและเกียรติบัตร อ.ป.ต. ดีเด่น ซึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้มาขอใช้สถานที่วัดพระปฐมเจดีย์ เป็นสถานที่จัดพิธีฯ และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้ทรงมอบหมายให้ สมเด็จพระมหาธีรราชย์ วัดชนะสงคราม เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนพระองค์ เป็นองค์ประธานในการประทานพัดและเกียรติบัตร อ.ป.ต. ดีเด่น แก่วัดทั้งหลายที่ได้รับคัดเลือกจากทั่วประเทศ

9. เป็นกรรมการที่ปรึกษาสร้างวัดไทยสิริราชฤทธิ ในประเทศอินเดีย เป็นกรรมการอุปถัมภ์ฝ่ายบรรพชิต ในโครงการบูรณวัดพระอารามหลวง วัดโมลีโลกยาราม

10. ได้รับอาราธนาจากผู้อำนวยการศูนย์บริหารการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

11. ได้รับอาราธนาจากผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม แต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการกำหนดบริเวณที่ควบคุมอาคารบริเวณโดยรอบองค์พระปฐมเจดีย์ ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่มูลนิธิขาเทียม ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้สถานที่ของวัด เพื่อตั้งหน่วยทำขาเทียมพระราชทานเคลื่อนที่มาให้การบริการแก่ผู้พิการขาขาด ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องอาหาร เครื่องดื่ม และบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

12. ได้รับอาราธนาจากมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นที่ปรึกษาฝ่ายสงฆ์โครงการบรรพชาสามเณรเพื่อปฏิบัติธรรมถวายเป็นพระราชกุศล สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และเป็นประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายบรรพชาสามเณร ศึกษาปฏิบัติธรรมในการนี้ด้วย พร้อมให้ความอุปถัมภ์โดยตลอด

13. ได้รับอาราธนาจากผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม (นายนาวิน จันทร์หิรัญ) ให้เป็นที่ปรึกษาในคณะกรรมการจัดขบวนแห่พระบรมสารีริกธาตุและฝ่ายจัดกิจกรรมสัมมนา “พระพุทธศาสนากับอารยธรรมทวารวดี” ซึ่งจัดขึ้นในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์

14. ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและเผยแผ่การพระศาสนาแห่งประเทศไทย ตามประกาศกระทรวงวัฒนธรรม เรื่องตั้งสถาบันส่งเสริมและเผยแผ่การพระศาสนาแห่งประเทศไทย ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการอำนวยการจัดงานปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติฝ่ายสงฆ์ เป็นประธานกรรมการฝ่ายรับบริจาคและฝ่ายประชาสัมพันธ์³⁹

ตอนที่ 2 อัตชีวประวัติของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม)

พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม) มีนามเดิม สุเทพ นามสกุล บุษบก เกิดวันพฤหัสบดี ที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2484 ณ บ้านเลขที่ 32 หมู่ที่ 12 บ้านคลองขุน ตำบลบางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นบุตรคนที่ 10 ของคุณพ่อบัว บุษบก คุณแม่ดุษย์ บุษบก มีพี่น้องร่วมสายโลหิต 12 คน⁴⁰ พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุธรรมโม บุษบก) เป็นบุตรลำดับที่ 10

เรื่องราวชีวิตของพระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุธรรมโม) ท่านได้กล่าวว่า⁴¹ เมื่อท่านยังเล็กเป็นเด็กที่อ่อนแอ จีโรครมาก จึงต้องยกให้เป็นลูกพระก่อน แล้วลื้อขอมมาเลี้ยง ซึ่ง พระอาจารย์เลี้ยงตั้งชื่อให้ชื่อว่า “เทพ”

“นับตั้งแต่วันที่ได้ชื่อว่า “เทพ” อาการป่วยที่เคยทำให้เจ็บกระเสาะกระแสะก็ดูเหมือนจะค่อย ๆ หายไปราวกับว่าสร้างบารมีร่วมกันมาในความทรงจำของชีวิต ท่านบอกว่าเมื่ออายุประมาณ 3-4 ขวบเห็นจะได้ โดยเหตุที่แม่มีลูกหลายคนคือมีลูกทั้งหมด 12 คน ตายไป 3 คน ก็เหลืออีก 9 คน ต้องกินข้าวขำไข่เหาะน้ำปลาพอกแก้เลี่ยนทุกวัน นาน ๆ ถึงจะกินของดี ๆ กันสักที ยามลูกเจ็บไข้ก็อาศัยยาแผนโบราณ เคี้ยวกินเองบ้าง กวาดคอกให้บ้าง แม่ดุษย์จะเป็นคนกวาดยาให้ แม่แต่ลูก ๆ ของชาวบ้านใกล้เรือนเคียง ก็จะพามาให้แม่ดุษย์กวาดยาให้เสมอ ๆ เมื่ออายุ 7 ขวบ แม่ดุษย์นำไปเข้าโรงเรียนประชาบาลวัดปราโมทย์ เมื่อปี พ.ศ. 2490 เริ่มเรียนชั้นต้นคือชั้นเตรียม และ ป.1 ถึง ป. 2 เรียนกับครูน้อย พอขึ้น ป.3 เรียนกับครูเจริญ ป.4 เรียนกับครูดำรง พ.ศ.2495 ก็จบ ป.4 นอกจากนี้ ท่านเล่าว่าเคยเจ็บหนักแทบปางตายครั้งหนึ่ง คือ ประมาณ พ.ศ.2494ป่วยเป็นโรคไข้รอกสาด ตัวร้อนเป็นไฟ

³⁹พระธรรมปริยัติเวที, *บันทึกช่วยจำ*, 28-30.

⁴⁰วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, *พระราชสุธรรมเมธี วัดพระปฐมเจดีย์ฯ นครปฐม 5 ธันวาคม* (กาญจนบุรี: สหายพัฒนาการพิมพ์, 2537), 55.

⁴¹พระศรีสุธรรมเมธี (สุเทพ ศุสุธรรมโม), *อิทธิพลของพระพุทธศาสนาเถรวาทที่มีต่อแนวความคิดการเมืองการปกครองของพระเจ้าลิไท ศึกษาเฉพาะกรณี: ไตรภูมิพระร่วง* (เตภูมิกถา) (กาญจนบุรี: สหายพัฒนาการพิมพ์, 2536), 29-33.

แม่ตั้มยาหมอหนูให้กิน กินอยู่ 9 หมื้อ ไข้ก็ไม่มีทีท่าว่าจะหาย แม่ก็พาท่านที่กำลังมีอาการเพียบหนักไปหา “หมอเหลียง” นอนพักฟื้นอยู่ 2 เดือนจึงหายเป็นปกติ พอหายแล้วก็ได้เข้าเรียน ป.3 ต่อ⁴²

ท่านเจ้าคุณได้เล่าเพิ่มเติมว่า

“จำได้ว่าหลังจากเรียนจบ ป.4 ก็อยากเรียนต่อ ม.1 ตั้งใจจะไปเรียนที่โรงเรียนโสภณ แต่ก็ไม่สามารถเรียนต่ออย่างที่ตั้งใจไว้ ก็เลยช่วยแม่ทำงาน ประมาณ พ.ศ. 2496 พี่ชายของท่าน 2 คน บวชพระ แม่จึงให้ท่านไปเป็นศิษย์วัดที่วัดปราโมทย์ คอยรับใช้พระพี่ชาย โดยไม่ได้เรียนอะไร ท่านเกิดป่วยอีกป่วยอยู่ประมาณ 15 วัน จึงหายเป็นปกติ พ.ศ.2497 – 2498 ก็ช่วยแม่ทำงานในสวนชีวิตเด็กสวนก็ทำงานสนุกไปตามประสาเด็ก วันหนึ่งเล่นหยอดหลุมกันกับพี่น้อง ถูกตำรวจจับและส่งฟ้องศาล เด็กชายเทพอายุ 14 ปี ปรับ 15 บาท ลดเหลือ 7.50 บาท พ.ศ. 2499 ถึง พ.ศ. 2503 ก็ทำงานให้แม่ทุกอย่าง ทำงานสวน ทำน้ำตาลมะพร้าว รับจ้างทำงานทุกอย่างที่จะได้สตางค์มาจุนเจือครอบครัว พ.ศ. 2504 อายุครบบวช และในวันที่ 27 มิถุนายน 2504 ก็ได้บวชที่วัดปราโมทย์ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีพระวิกรมมุนี(ผล อุบัติสุโข) เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดปราสาททอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์เส็ง ปทีโป วัดปราโมทย์ จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูสมุห์วรินทร์ วัดปราโมทย์ จังหวัดสงคราม เป็นพระอนุสาวนาจารย์ เวลา 6.00 น. เศษ ก็ได้มีพระภิกษุบวชใหม่บังเกิดขึ้นในบวรพระพุทธศาสนา รูปหนึ่ง ได้รับฉายาทางบาลีว่า “สุสัทธมโม” จากนั้นเดินทางเข้าสู่วัดปราสาททอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเรียนพระธรรมวินัยและวิปัสสนากัมมัฏฐานจากอุปัชฌาย์อาจารย์”⁴³

การศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ สุสัทธมโม) ในด้านนี้ ท่านกล่าวว่า

“ได้เรียนวิปัสสนา และพระอภิธรรม และขณะเดียวกันก็ศึกษาทางโลกไปพร้อม ๆ กัน ท่านมีความมุ่งมั่นมากกว่าคนอื่นเป็นหลายเท่า ตั้งใจเรียนทุกอย่างที่ขวางหน้าท่านบอกว่าเมื่อตั้งใจเรียนแล้วความรู้จะเกิดขึ้นเอง”⁴⁴

“ได้เรียนวิปัสสนา และพระอภิธรรม และขณะเดียวกันก็ศึกษาทางโลกไปพร้อม ๆ กัน ท่านมีความมุ่งมั่นมากกว่าคนอื่นเป็นหลายเท่า ตั้งใจเรียนทุกอย่างที่ขวางหน้าท่านบอกว่าเมื่อตั้งใจเรียนแล้วความรู้จะเกิดขึ้นเอง”⁴⁵

⁴² สัมภาษณ์ พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสัทธมโม), เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารและเจ้าคณะภาค 15, 1 เมษายน 2557.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, 1 เมษายน 2557.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, 1 เมษายน 2557.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, 1 เมษายน 2557.

ซึ่งการศึกษาของท่าน ได้แสดงเป็นลำดับดังนี้

พ.ศ. 2505 หลังสอบพระอภิธรรมได้แล้ว ยังเรียนนักระธรรมตรีเพิ่ม และเรียนวิปัสสนากรรมฐานทุกวัน สามารถสอบนักระธรรมตรี และสอบอภิธรรมโทได้ ในขณะที่เดียวกันนั้นก็เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่วัดปราสาททอง และท่องปาติโมกข์ได้ในปีนั้นเอง

พ.ศ. 2506 ดันปีเรียนพระอภิธรรมเอก และสอบได้ที่ 1 คะแนนเต็ม 125 คะแนน เรียนพระอภิธรรมชั้นมัชฌิมตรี และสอบได้ในปีนั้น

พ.ศ.2507 เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่วัดปราสาททองฤดูเข้าพรรษาสอบนักระธรรมโทได้พ.ศ. 2508 ประมาณเดือนมิถุนายน ท่านได้ไปอยู่วัดพระปฐมเจดีย์ อยู่ที่กุฎิสันติธรรม หลวงลุงเลียบริบไว้ ตั้งหน้าเรียน พอปีถัดมาก็สอบนักระธรรมเอกได้ พ.ศ.2510 สอบประโยค 3 ได้ แล้วไปเข้ากรรมฐานที่วัดปราสาททองได้อีก 7 วัน

พ.ศ. 2511 สอบประโยค ป.ธ.4 ได้ พ.ศ. 2513 สอบประโยค ป.ธ.5 ได้

พ.ศ.2515 ไปเรียน ป.ธ.6 ที่วัดชนะสงคราม กรุงเทพฯ ขึ้นรถไปเรียนทุกวันและสอบได้

พ.ศ. 2516–2520 ทำหน้าที่เป็นเลขานุการโรงเรียนสหศึกษาบาลี ช่วยงานพระศาสนาอย่างเต็มที่ ตามที่พระธรรมสิริชัย เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ให้ปฏิบัติ

พ.ศ. 2521 ท่านจึงได้กลับมาเรียนต่อ ก็สอบได้ ป.ธ. 7 และในปี พ.ศ.2522สอบ ป.ธ. 8 ได้ และสอบ ป.ธ. 9 ได้สำเร็จในปี พ.ศ. 2525⁴⁶

การงานของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ มุสสุตมฺโม)

พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ มุสสุตมฺโม) กล่าวว่า

“นับตั้งแต่ท่านเข้ามาสู่ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ท่านได้ศึกษา และเรียนทุกอย่างที่มี โอกาสได้เรียน เพื่อชดเชยในชีวิตที่หยุดเรียนยาวนาน และเมื่อมีโอกาสได้เข้ามารับบทบาทในการจัดการศึกษาท่านได้ใช้หลักการจัดการศึกษาตามแนวทางพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับนโยบายของคณะสงฆ์ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ดำรงตนอยู่ในสมณเพศ ซึ่งมีอยู่ 3 ประการ ที่เรียกว่า ไครสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา”⁴⁷

พระพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ มุสสุตมฺโม) ได้ลำดับการทำงานของท่าน ดังนี้

⁴⁶พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ มุสสุตมฺโม), บันทึกช่วยจำ (กาญจนบุรี: สำนักพิมพ์ธรรมเมธี, 2555), 2-3.

⁴⁷สัมภาษณ์ พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ มุสสุตมฺโม), เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารและเจ้าคณะภาค 15, 1 เมษายน 2557.

“พ.ศ. 2525 ได้เดินทางประเทศอเมริกา ทำให้ได้ข้อคิดจากต่างแดนมาก ได้นำข้อคิดมาใช้ในการทำงาน พ.ศ. 2526 ท่านได้เป็นพระราชคณะที่ “พระศรีสุธรรมเมธิ” ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯเป็นพระราชคณะชั้นสามัญ พ.ศ. 2527 ปฏิบัติหน้าที่ภายในวัดเป็นคณะผู้ทำงานแทนเจ้าอาวาส ปี 2528 ถึง ปี2529 ได้ปฏิบัติ งานต่าง ๆ เป็นไปอย่างเป็นระบบและได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ไม่ว่าเฉพาะงานในโรงเรียนสหบาลศึกษาเท่านั้น แต่ถึงอย่างนั้นงานนอกวัด ก็ยังมีปฏิบัติอยู่ไม่ใช่น้อยเช่นเดียวกัน ปี 2530 สอนบาลีเข้าบ้ายสอน อบรมบาลีวัดไร่จิง ตรวจบาลีสนามหลวง ตรวจนักธรรมเป็นงานประจำที่จะต้องทำ ส่วนงานเทศน์สอนเทศน์โปรดโยมก็มีบ้างประปราย ปี 2531 ไปสมัครเข้าเรียนต่อ ปริญญาโทที่มหาจุฬาฯ ปี พ.ศ. 2535 เจ้าอาวาสมรณภาพลง จึงจำเป็นต้องรับหน้าที่รักษาการเจ้าอาวาส และในปี พ.ศ. 2536 ท่านได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร งานพระศาสนาที่เพิ่มทวีมากขึ้นตามลำดับ แต่ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์แบบด้วยความอดทนพากเพียรพยายาม และในปีเดียวกันนี้ ท่านได้สำเร็จเป็นพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การทำงานด้านพระศาสนาตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา นั้น รวมถึงการศึกษาทางธรรมและการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ที่ได้ใช้ความพากเพียรอย่างหนักมาตลอด จนกระทั่งประสบความสำเร็จในปัจจุบัน แม้จะมีปัญหาอุปสรรคเพียงใดก็ไม่หวาดหวั่นหรือย่อท้อ คงเป็นเพราะท่านมีหลักปฏิบัติอยู่เสมอว่าต้องคิดว่า ...ทุกอย่างเป็นอนิจจัง ทุกคนตั้งใจทำดี แต่การตั้งใจทำดีนั้น เมื่อไม่เป็นไปตามขั้นตอน ก็อาจผิดได้ตามที่เป็นอยู่ และต้องแก้ไขจนกว่าจะสำเร็จ โดยไม่ต้องไปโทษผู้ใด เพียงแต่ว่า ผู้ใดมีหน้าที่รับทำหน้าที่นั้น ให้แล้วเสร็จไปก็แล้วกัน”⁴⁸

การทำงานและอุทิศตนเพื่อการศึกษาและการศาสนาอย่างแท้จริงของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุภสุธรรมโม) ซึ่งแนวคิดในการทำงานของท่านนั้นสอดคล้องกับแนวคิดในการทำงานเพื่อสังคม ที่ว่าการทำงานนั้น ผลที่ออกมา มันเป็นไปได้ที่จะถูกใจไปเสียทุกคน ถูกใจก็มี ไม่ถูกใจก็มาก ทำถูกอกถูกใจก็ยกย่องสรรเสริญ ถ้าตรงกันข้าม ก็ดิฉันทินินทากันไปต่าง ๆ นานา จำต้องยึดหลักของโลกธรรม 8 เอาไว้เสมอว่า มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศมีสรรเสริญ มีนินทา มีสุข มีทุกข์ เป็นของคู่โลก ไม่ยึดมั่นถือมั่นกับสิ่งเหล่านี้ ได้มาก็ดีใจ เสียไปทำใจ อีกคติที่ยึดไว้เป็นหลักประจำใจก็คือเกิดมาทั้งที ทำดีให้ได้ จากไปทั้งที ผากดีเอาไว้ไม่มีมิตรคนใดที่จะดิเตียนมิตร และไม่มีศัตรูคนใดที่จะยกย่องศัตรูด้วยกัน และคติที่ว่าจงทำดีเอาไว้เถิด อีกไม่ถึงร้อยปี เราก็จะจากโลกนี้ไปสู่

⁴⁸สัมภาษณ์ พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุภสุธรรมโม), เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารและเจ้าคณะภาค 15, 1 เมษายน 2557.

ปรโลกกันทั้งนั้น จงทำงานเพื่อชาติ เพื่อพระพุทธศาสนา และเพื่อองค์พระมหากษัตริย์⁴⁹ และท่านได้ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ดังนี้

อนุญาตให้ใช้ที่ธรณีสงฆ์ของวัดเป็นสถานที่ตั้งของ โรงเรียน(ให้เช่าที่ธรณีสงฆ์ซึ่งเจ้าพระยาศรีพิพัฒน์ฯอุทิศถวาย) และได้มอบเงินส่วนหนึ่งอุปถัมภ์โรงเรียนเป็นประจำทุกปี

พ.ศ. 2537 เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ วัดพระปฐมเจดีย์ นครปฐม

พ.ศ.2539 เป็นผู้อุปถัมภ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดพระปฐมเจดีย์ หมู่บ้านปฐมทอง(ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำตำบลห้วยจรเข้ ต.ห้วยจรเข้ อ.เมือง จ.นครปฐม โดยอนุญาตให้ใช้ที่ธรณีสงฆ์ของวัดเป็นสถานที่ตั้งของศูนย์ฯและดำเนินการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจนแล้วเสร็จ และได้มอบให้แก่ทางราชการรับไปดำเนินการต่อไป⁵⁰

“เพราะการทำงานที่ถูกต้อง คือตั้งใจทำ รับผิดชอบในสิ่งที่ตนทำ และไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ จากคำกล่าวนี้ คงไม่น่าสงสัยเลยว่า เหตุใดท่านจึงประสบผลสำเร็จในทุก ๆ ด้าน และผลจากการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุตธมฺโม)ในวิชาการทางโลก ทำให้มีความสามารถพิเศษในการใช้ภาษาต่างประเทศ ความเชี่ยวชาญในการแสดงธรรมเทศนา บรรยายธรรม ปาฐกถาธรรม งานก่อสร้าง งานสารบัญ งานศาสนพิธีเป็นเถระที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ใคร่ในการศึกษา ได้นำวิชาความรู้มาใช้ในการพัฒนา”⁵¹

สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “ผู้ใดมีความรู้แล้วนำความรู้ของตนมาใช้และถ่ายทอดให้ผู้อื่นผู้นั้นจะยิ่งเกิดความชำนาญและเป็นการเพิ่มคุณค่าแห่งความรู้นั้นด้วย เปรียบเสมือนดาบที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์และได้รับการเอาใจใส่ดูแลให้คงไว้ซึ่งความคมตลอดเวลา”⁵²

“ด้านการส่งเสริมการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุตธมฺโม) ได้จัดให้มีกิจกรรมด้านส่งเสริมการศึกษาอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมแก่พระภิกษุสามเณร นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป ในการอบรมพระภิกษุสามเณร ได้เน้นข้อปฏิบัติศีลาจารวัตรที่เป็น

⁴⁹พระราชสุธรรมเมธี (สุเทพ ศุสุตธมฺ โม), ที่ระลึกเนื่องในพิธีถวายปริญญาบัตร ศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ พระราชสุธรรมเมธี (กาญจนบุรี: สหทัยพัฒนาการพิมพ์, 2540), 65.

⁵⁰เรื่องเดียวกัน, 70.

⁵¹สัมภาษณ์ พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุตธมฺ โม), เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารและเจ้าคณะภาค 15, 1 เมษายน 2557.

⁵²ศุภนิตย์ โชครัตนชัยและคณะ, ปรัชญาการทำงานและการดำเนินชีวิตของ ดร.เทียม โชควัฒนา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2547), 11.

พุทธบัญญัติ และให้ตระหนักในหน้าที่หลัก คือ (1)การทำวัตรเช้า-เย็น เป็นกิจวัตรหลัก (2) การศึกษาเล่าเรียนเป็นกิจกรรมรอง (3) การช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของวัด เป็นกรรมเสริม (4)การออกบิณฑบาตโปรดญาติโยม และได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษาไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม)ยังได้เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการด้านการศึกษา โดยจัดทุนสำหรับภิกษุสามเณรในเขตปกครองสงฆ์ ภาค 15 ได้เล่าเรียนบาลี และระดับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม) เป็นแบบอย่างของการศาสนศึกษาได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะท่านเป็นผู้มีความสมบูรณ์ด้วยความรู้คุณธรรมทั้งทางด้านคันถธุระ วิปัสสนาธุระ และหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาในการพัฒนาตนและช่วยเหลือสังคมส่วนรวมให้เกิดสันติสุข จากงานที่พระธรรมปริยัติเวทีได้ทำนั้น ทั้งด้านการให้ทุน การให้ธรรม การสร้างคน สร้างอาคาร อุปกรณ์การศึกษา สร้างคนให้มีคุณธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลแก่สังคม ประเทศชาติ ศาสนา ดังนั้นเกียรติคุณความดีที่พระธรรมปริยัติเวที ที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจจึงได้ปรากฏเด่นชัดมากขึ้น ทำให้ท่านเป็นพระเถระที่เคารพรักของพุทธศาสนิกชนทั่วไป”⁵³

จากอัตตะชีวประวัติของพระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ทั้งด้านชาติภูมิ การศึกษา และการทำงานของท่านนั้น ทำให้ทราบถึงความมานะพยายาม ความอดทน ความตั้งใจที่จะประพฤติปฏิบัติทั้งในทางโลกและทางธรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลแก่สังคม ประเทศชาติ และศาสนา ดังนั้นเกียรติคุณความดีที่พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจและการศาสนศึกษาจึงได้ปรากฏเด่นชัดมากขึ้นทำให้ท่านเป็นพระเถระที่เคารพรักของพุทธศาสนิกชนทั่วไป ดังปรากฏคุณูปการของ พระธรรมปริยัติเมธี (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) ในฐานะที่ท่านมีบทบาทสำคัญยิ่งในด้านการบริหารจัดการศึกษาทั้งในฐานะเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร และเจ้าคณะปกครองของสงฆ์ภาค 15 (จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสงคราม) ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับในความเป็นนักบริหารทั้งในวงการพระพุทธศาสนาและในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางความเป็นนักการศึกษาที่ศึกษาเรียนรู้เป็นแบบอย่างที่ดี โดยมีการศึกษาเรียนรู้และสะสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตลอด เป็นนักสาธารณสงเคราะห์ด้วยจิตวิญญาน โดยแท้ โดยเป็นผู้นำการจัดการสิ่งของไปสงเคราะห์หมู่บ้านชุมชนต่าง ๆ ที่ประสบปัญหาทางการศึกษา เป็นนักการศึกษาสงเคราะห์ที่ประเสริฐยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคเงิน มอบโต๊ะเก้าอี้ หนังสือ ทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษา เรียนรู้ให้แก่หน่วยงานการศึกษามากมาย พระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ศุสุสธมฺโม) จึงได้รับความ

⁵³สัมภาษณ์ พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ ศุสุสธมฺโม), เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารและเจ้าคณะภาค 15, 1 เมษายน 2557.

ไว้วางใจจากคณะสงฆ์ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค 15 และได้รับการ ยกย่องประกาศเกียรติคุณ อย่างมากมาย เฉพาะที่โดดเด่นและสำคัญ ดังนำเสนอในตอนที 3 ต่อไปนี้

ตอนที่ 3 คุณูปการที่เป็นผลมาจากการบริหารจัดการศึกษาของพระธรรมปริยัติเวที (สุเทพ ผุสสุธรรมโม)

พ.ศ. 2528 ได้รับพระราชทานเสนาเสมาธรรมจักรและเกียรติบัตร รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ ต่อพระพุทธศาสนาประเภทส่งเสริมการศึกษา จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. 2537 ได้รับถวายพัดเกียรติคุณสำนักนายกรัฐมนตรี ชั้นที่ 1 จากทางราชการเป็น หลายครั้ง ในฐานะผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์ฝ่ายสงฆ์

พ.ศ.2537 ได้รายงานผลการพัฒนาวัด และได้รับเลือกจากกรมการศาสนาให้เป็นวัด พัฒนาตัวอย่าง ปี 2537

พ.ศ. 2538 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานเสนาเสมา ธรรมจักรและเกียรติบัตร รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประเภทส่งเสริมการศึกษา พระพุทธศาสนา

พ.ศ. 2539 ได้รับพระราชทานโล่และเข็มเครื่องหมาย ในฐานะผู้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้รับเชิญเป็นกรรมการที่ปรึกษา มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ประจำจังหวัดนครปฐม ตามคำเชิญของมูลนิธิ (สมัยที่1)

ได้รับพระราชทานพัดกาชาดสมนาชั้นที่ 1 จากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ องค์สภานายิกาสภาภาษาไทย

พ.ศ. 2539 เป็นกรรมการ โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ฯ ตามประกาศของสำนักงานการ ประถมศึกษา อำเภอเมืองนครปฐม

พ.ศ. 2540 ได้รับถวายปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ศศ.บ.)สาขาพัฒนาชุมชน จากสถาบันราชภัฏนครปฐมได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์พิเศษในสถาบันราชภัฏ นครปฐม

พ.ศ. 2541 ได้รับพระราชทานปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พธ.ด.) สาขาสังคมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

1. ได้รับถวายปริญญาบัตร พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. ใ้รายงานผลการพัฒนาวัด และใ้รับเลือกจากกรมการศาสนา ใ้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น ปี 2541⁵⁴

พ.ศ. 2542 ใ้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ใ้รับถวายใบประกาศสดุดีเกียรติคุณและรับเครื่องหมาย “กิตติกรรมประกาศ” จากคณะสงฆ์ประเทศศรีลังกา

1. เป็นกรรมการที่ปรึกษามูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ประจำจังหวัดนครปฐม ตามคำเชิญของมูลนิธิฯ (สมัยที่ 2)

พ.ศ.2543 ใ้รับพระราชทานโล่มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ พระตำหนักศุภคิลาสัย

1. ใ้รับพระราชทานโล่มหิตลวราวุธสรณ์ จากพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชินีตามาตุ ณ ตำหนักสวนกุหลาบ

2. ใ้รับอาราธนาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ตำแหน่งประธานกรรมการสถานศึกษา ตำแหน่งประธานกรรมการที่ปรึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม จังหวัดนครปฐม

3. เป็นกรรมการที่ปรึกษามูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ประจำจังหวัดนครปฐม ตามคำเชิญของมูลนิธิฯ (สมัยที่ 3)

4. ใ้รับอาราธนาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

5. ใ้รับใบประกาศ “กิตติบัตรจากสมเด็จพระสังฆราช และนายกรัฐมนตรี” ในฐานะที่ใ้สนับสนุนงานปฏิบัติธรรมเฉลิม พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ พุทธมณฑลจังหวัดนครปฐม ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2543

พ.ศ. 2545 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระราชทานโล่และเข็มเครื่องหมายในฐานะผู้สร้างคุณประโยชน์ฯ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์

1. ใ้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม (สมัยที่ 2)

2. ใ้รับโล่เกียรติคุณ เนื่องในโอกาสที่วัดพระปฐมเจดีย์ ใ้รับการคัดเลือกใ้เป็นองค์กรดีเด่น ด้านการสนับสนุนคนพิการของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะประธาน คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

⁵⁴พระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสุธรรม โม), บันทึกช่วยจำ (กาญจนบุรี: สำนักพิมพ์ธรรมเมธี, 2555), 32-33.

3. พ.ศ. 2547 เป็นกรรมการที่ปรึกษามูลนิธิราชประชา นุเคราะห์ ประจำจังหวัดนครปฐม ตามคำเชิญของมูลนิธิฯ (สมัยที่ 4)

4. ได้รับแต่งตั้งจากมูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (พระเทพโสภณ) ให้เป็นที่ปรึกษา ในคณะกรรมการจัดงาน วันมูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ.2549 ได้รับอาราธนาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

พ.ศ.2551 ได้รับอาราธนาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระปฐม วิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. 2553 รับรางวัลเชิดชูเกียรติทางวัฒนธรรมจากสมาคมผู้นับถือพุทธศาสนาโลก

พ.ศ.2554 ได้รับถวายรางวัลเหรียญเชิดชูเกียรติ คำประกาศเกียรติคุณ และตราธรรมจักร พุทธศาสนา ซึ่งเป็น 1 ใน 9 ท่านจากทั่วโลกที่ได้รับรางวัลครั้งนี้

พ.ศ. 2555 ได้รับถวายปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการศึกษาตลอด ชีวิต และการพัฒนามนุษย์ (ศษ.ด.) จากมหาวิทยาลัยศิลปากร⁵⁵

ด้านสมณศักดิ์

พ.ศ. 2526 ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในพระราชทินนามว่า “พระศรีสุธรรมเมธี”

พ.ศ. 2537 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในพระราชทินนามว่า “พระราชสุธรรมเมธี ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี”

พ.ศ.2542 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในพระราชทินนามว่า “พระเทพปริยัติมุนี พุทธมหาเจดีย์ วรกัจฉิลก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี”

พ.ศ.2547 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ในพระราชทินนามว่า “พระธรรมปริยัติเวที ศีลาจารย์วิสุทธิ พุทธมหาเจดีย์ปฐิต ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี”

นอกจากนี้ในด้านการปกครองของสงฆ์ในฐานะที่ท่านเป็นเจ้าของคณะภาค 15 ท่านใช้การปกครองแบบพ่อปกครองลูก ให้ความเมตตา ยกย่องชมเชย พระสงฆ์ที่สร้างคุณงามความดี สนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งของพระภิกษุ สามเณร และประชาชนทั่วไป ลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ

⁵⁵พระธรรมปริยัติเวที, **บันทึกช่วยจำ** (กาญจนบุรี: สำนักพิมพ์ธรรมเมธี สหภาพพัฒนาการพิมพ์, 2555), 34-35.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ที่กล่าวว่า การปกครองคณะสงฆ์มีลักษณะเป็นการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ครูอาจารย์ปกครองศิษย์อันสืบเนื่องเป็นประเพณีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงปกครอง คณะสงฆ์ทรงจัดตั้งวางระเบียบต่าง ๆ ก็เพื่อให้บริบูรณ์ คือ พระสงฆ์ ประชาชนได้ประโยชน์จากพระธรรมวินัยที่พระองค์ทรงสั่งสอน⁵⁶

จากคุณความดี และผลงานอันเอกอนันต์นานัปการในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการจัดการศึกษา และด้านการสงเคราะห์อื่น ๆ ของพระธรรมปริยัติเวที(สุเทพ สุสุธรรมโม) ที่ได้ปฏิบัติ นั้น ทั้งด้านการให้ทุน การให้ทาน การให้ธรรม การสร้างคน สร้างอาคาร อุปกรณ์การศึกษา สร้างคนให้มีคุณธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลแก่สังคม ประเทศชาติ ศาสนา ดังนั้นเกียรติคุณความดีที่พระธรรมปริยัติเวที ที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจจึงได้ปรากฏเด่นชัดมากขึ้น ทำให้ท่านเป็นพระเถระที่เคารพรักของพุทธศาสนิกชนทั่วไป

ผู้วิจัยจึงทำคุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น เพื่อเผยแพร่การบริหารจัดการและรูปแบบในการบริหารจัดการศึกษาและการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาของท่าน ให้เป็นที่แพร่หลาย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของสงฆ์ และประชาชน เพื่อยืนยันให้เห็นว่าสังคมของเรามีคนดีที่ยึดมั่นในการทำ ความดี และประกอบกรณียกิจที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม ประเทศชาติอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุด คือ ความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาให้อยู่คู่สถาบันสงฆ์ตลอดกาลนาน

---

⁵⁶พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), ภัยแห่งพระพุทธศาสนาในประเทศไทย (กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม, 2545), 68.